

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikasının
Təhsil Nazirliyinin

2386 nömrəli 28.08 2020-ci il
tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

BAKALAVRİATSƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROGRAMI

İxtisasın (programın) şifri və adı: 050807–Sosial iş

BAKİ – 2020

BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN “050807-SOSİAL İŞ” İXTİSASI ÜZRƏ TƏHSİL PROGRAMI

1. Ümumi müddəəalar

- 1.1. Bakalavriat səviyyəsinin 050807- Sosial iş ixtisası üzrə Təhsil Programı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin bakalavriat səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsnifati”na uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
  - Ixtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivesini, fənlər üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübəkeçmə, işə düzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirir;
  - Tələbələri və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri bərədə məlumatlaşdırmaq;
  - Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesə cəlb olunan ekspertləri məlumatlaşdırmaq.
- 1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə bakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. Ixtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirile bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

- 2.1. **Təhsil Proqramının sonunda məzunaşağidakı ümumi kompetensiyalara yiylənlənməlidir:**
  - Ixtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
  - Ixtisası üzrə ən azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;
  - Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətlərinə;
  - Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyən etmə bacarıqlarına;
  - İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə;
  - Komandada iş, problemin həllinə ortaş yanaşmaya nail olmaq qabiliyyətinə;
  - Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə;
  - Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə;
  - Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarıqlarına;
  - Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirilmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
  - Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
  - Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına.

2.2. Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnməlidir:

- sosial işin metodoloji əsaslarını bilmək, əsas anlayışları mənimsəmək;
- sosial işin elmi tədqiqat metodlarını tətbiq etməyi bacarmaq;
- sosial işin əsas nəzəriyyələrini və konsepsiyanın inkişafının müasir tendensiyalarını bilmək;
- sosial işin bir elm sahəsi kimi səciyyəsi və predmetini bilmək;
- sosial işin müasir vəziyyətini, tədqiqat istiqamətlərini, ümum-metodoloji aspektlərini dərk etmək;
- müxtəlif yaş qruplarına malik insanlarla sosial işin xüsusiyyətlərini bilmək və onu tətbiq etməyi bacarmaq;
- müxtəlif metodlarda müştərinin fərdi-psixoloji xüsusiyyətlərini qiymətləndirməyi bacarmaq;
- müştərinin vəziyyətini düzgün təsəvvür etməyi, onun göstəricilərini qiymətləndirməyi və sosial işi həyata keçirmək üçün proqnozlar verməyi bacarmaq;
- sosial qrupların tədqiqinin metodoloji məsələləri, qruplar-arası münasibətlərin idarə olunmasının psixoloji məsələlərini bilmək;
- fədlər, ailələr, qruplar, təşkilatlar və icmalarla işdə müdaxiləni təşkil etməyi bacarmaq;
- sosial problemlərin xüsusiyyətlərinin aşkar edilməsi üçün tədqiqat hazırlamağı və həyata keçirməyi bacarmaq;
- müxtəlif programlardan istifadə edərək informasiya toplaya və sonra bu informasiyanı emal etməyi bacarmaq;
- insan davranışına təsir etmək üçün fəaliyyət planı hazırlaya bilmək;
- müxtəlif yaş dövrlərində şəxsiyyətin formalşamasının xüsusiyyətlərini bilmək;
- sosial layihələr hazırlamağı, onları qiymətləndirməyi bacarmaq;
- sosial yardım və müavinətləri meyarlara uyğun təyin edə və hesablaya bilmək;
- sosial yardım agentliyinin idarəedilməsi prinsip, qayda və metodlarını bilmək;
- fiziki və psixi məhdudiyyətləri olan insanlarla işləməyi bacarmaq;
- kliyentlərin sosial xidmətləri əldə etməsi üçün müvəkkillik edə bilmək;
- prinsipial qərarlar qəbul etmək üçün etik əsaslandırma strategiyalarını tətbiq edə bilmək;
- sosial ədalətli planlaşdırma və müdaxilələrin inkişafına rəhbərlik etmək üçün kliyent qrupunun təzyiq, ayrı-seçkilik və tarixi travma təsirləri haqqında biliklərdən istifadə edə bilmək;
- yardım prosesində aydın və rasional məqsədlər formalşdırmaq üçün kliyent ilə səmərəli ünsiyyət qura və əməkdaşlıq edə bilmək;
- diaqnozu hərtərəfli bio-psixo-sosial-mənəvi qiymətləndirmə kontekstində anlaya və onların kilyentlərə təsirlərini araşdırmağı bacarmaq;
- əhalinin yardımına ehtiyacı olan müxtəlif qrupları ilə işlədikdə müvafiq yerli, dövlət və beynəlxal qanunvericilikdən istifadə edə bilmək;
- peşəkar xidmət göstərmək üçün ən yeni bilik və müdaxilə modellərini öyrənib, tətbiq edə bilmək;
- çoxsaylı bilik mənbələrini, yəni empirik / tədqiqat dəlləlləri, təcrübədən irəli gələn bilik bazası, kliyentin verdiyi məlumatlar töhfəsi və / və ya kontekstual amilləri istifadə edə bilmək;
- kliyentlərin maraqlarının təmin olunması üçün danışçılar apara bilmək və mediasiyani reallaşdırmağı bacarmaq;
- sosial, iqtisadi və ekoloji ədalət anlayışlarını fərdi və sistem səviyyələrində insan hüquqlarını müdafiə etmək üçün tətbiq edə bilmək;
- yüksək riskli terapevtik qrup işini superviziya vasitəsilə fasilitasiya edə bilmək;
- fövqəladə hallarda heyətin fəaliyyətini, mülki müdafiə üzrə məşğələlərə hazırlığın metodikasını bilmək;

- müasir qırğıın vasitələri ilə zədələnmişlərə ilkin tibbi yardım göstərməkdə, bakterioloji zədələnmə ocaqlarında epidemiyə əleyhinə tədbir tətbiq etməkdə vədişlər aşılanmasını və s. bilmək.

3. Təhsil Proqramının struktur

3.1. Təhsil Proqramı 240 (4 il) AKTS kreditindən ibarətdir. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürürlər:

Fenlərin sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
	Ümumi fənlər	30
1	Azərbaycan tarixi <i>Bu fənn Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını öyrənir, Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasındasiyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolu təhlil və tədqiq edilir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil edilir.</i>	5
2	Azərbaycan dilində işgüzər və akademik kommunikasiya <i>Bu fənn cərçivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzər yazı bacarıqlarının aşilanmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	4
3	Xarici dildə işgüzər və akademik kommunikasiya <i>Bu fənn cərçivəsində tələbələrə ixtisası üzrə xarici dillərdən birində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzər yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşilanmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	15
4	Seçmə fənlər (Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. Ixtisasın spesifikasından asılı olaraq seçmə fənlərə əlavələr edilə bilər.) Müasir təbiətşünaslıq konsepsiyası Müasir dövrün sosial problemləri Genderə giriş Multukulturalizmə giriş Fəlsəfə Politologiya Məntiq	3
4.2	İqtisadiyyat Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və hüququn əsasları İnsan hüquqları	3
	Ixtisas fənləri	120
5	Sosial işdə riyazi metodlar <i>Bu fənni tələbələrin riyazi metodları sosial işə tətbiq edə bilməsinə yardımçı olacaqdır. Bu fənn analitik bacarıqların formalaşması, gələcəkdə tədqiqatın keçirilməsi və xüsusilə ölçmə və təhlil məsələləri ilə bağlı bilik və bacarıqların formalaşması və inkişafı istiqamətdə vacib yer tutur. Bu kursun tədrisi nəticəsində tələbələr cəmiyyətdə gedən proseslərə riyazi elminin apparatının tətbiqi ilə bağlı təməl biliklərə yiyələnir.</i>	4

6	Sosiologiya Bu fənn sosial hadisələri və prosesləri bütöv sosial sistem olan cəmiyyət kontekstində nəzərdən keçirir, sosiologianın strukturunu, predmetini, metodologiyasını, metodlarının xüsusiyyətlərini, müasir sosioloji biliyin nəzəri səviyyələrini, eləcə də xüsusi sosioloji konsepsiyaların rəngarəngliyini təhlil və tədqiq edir. Bu sahədə elmi axtarışların mümkün perspektivlərini öyrənir.	4
7	Informatika Informatika - kompyuterlərdən və şəbəkələrdən, xüsusən Internetdən istifadə etməklə bağlı olan yeni fənn və yeni informasiya sənayesi sahəsidir. "Informatika" fənn və elmi istiqamət kimi kompyuterlərin köməyi ilə informasiyanın yiğilması, emalı və ötürülməsinin metod, prinsip və qanunlarını öyrənir. Informatika kompyuterləşdirilmiş informasiya sistemlərinin fəaliyyətinin layihələşdirilməsinin, işlənilməsinin, yaradılmasının, səmərəliliyinininqiyətləndirilməsinin, onun müxtəlif sahələrdə tətbiqinin və təsirinin bütün aspektlərini öyrənən kompleks elmdir. Müasir dünyani və elmi informatikasız təsəvvür etmək mümkün deyil. Informasiya texnologiyaları dəlil əsaslı biliyin öyrənilməsi, onun axtarılması, ötürülməsi üçün əvəzsiz rol oynayır.	4
8	Psixologiya Psixologiya fundamental psixoloji bilikləri özündə cəmləşdirir. Psixologiya elmi psixi proseslər, psixi hallar (və ya psixi halətlər, vəziyyətlər) və psixi xassələr (və ya xüsusiyyətlər) barədə məlumatlar təqdim edir. Psixologiya elminin fundamental və ya baza sahələri psixologiyani və insanların davranışını kimliyindən və hansı fəaliyyət sahəsində çalışmasından asılı olmayaraq hamının başa düşəcəyi şəkildə şərh etməyə yönəldilmiş sahələrdir. Psixologiya fənni tələbələrə insanın psixikası barədə ilkin biliklər təqdim edir.	4
9	Neyrobiobiologiya Neyrobiobiologiya sinir sisteminin və beynin necə işlədiyini öyrənən elm sahəsidir. Burada sistemi, beyn funksiyası və onurğa beyni kimi əlaqəli strukturları araşdırılır. Neyrobiobiologi həm fiziologianın, həm də nevrologianın bir alt hissəsidir. Neyrobioloji tədqiqatlar şəxsiyyətə, duyulara, mühakiməyə, problem həllinə, mücərrəd düşüncəyə, diqqətə və planlaşdırırmaya töhfə verməklə rol oynayır.	4
10	Sosial işə giriş Sosial işə giriş fənni tələbərixtisa barədə təmel biliklər təqdim edir. Onlara sosial işin prinsip, kateqoriya, anlayışları barədə məlumatlandırır. Sosial işin müxtəlif istiqamətləri, peşə sahələri izah olunur. Ümumiyyətlə ixtisasla tanışlıq məqsədini daşıyır və kurs barədə ümumi məlumatları eks etdirir.	6
11	Sosial iş təcrübəsində etik prinsiplər Sosial işçinin peşə fəaliyyətindən asılı olmayaraq fəaliyyətində rəhbər tutduğu dəyərlər izah olunur. Onun fəaliyyətini tənizləyən standartlar, normalar, prinsiplər, qaydalar təqdim edilir. Etik prinsiplərin mənimsənilməsi sosial işçinin peşəkar fəaliyyət göstərməsinə zəmin yaradır.	6
12	Sosial işin nəzəriyyəsi və təcrübəsi Fənnin nəzəriyyəsinin öyrənilməsi ixtisasən elmi əsaslarının dərki üçün önemlidir. Peşəkar sosial işçi müxtəlif nəzəriyyələritəbiq edərək problemlərin səbəbini müəyyən edir və müvafiq müdaxilələr tətbiq edirlər. İnsan davranışını, davranışda deviasiyani müəyyən etməyin ən effektiv yolu	11

	nəzəriyyədir. Təcrübə isə bütün biliklərin real həyat şəraitlərində tətbiq olunmasını təmin edir. Yardımın peşəkarlıq səviyyəsini müəyyən edir.	
13	Sosial statistika Bu fənni öyrənməklə sosial hadisələrin qarşılıqlı əlaqə və asılılıqlarını müəyyən etmək, onun inkişaf dinamikasını öyrənmək, müqayisəliliyi təmin etmək, nəhayət, respublika və regional miqyasda mühüm sosial-iqtisadi qərarlar qəbul etmək mümkün olur. Sosial statistikanı öyrənmək nəticəsində tələbələr statistik məlumatların toplanması prinsiplərini, onların işlənməsi qaydalarını, sosial hadisə və proseslərin tədqiqatının aparılması, müxtəlif əlamətə malik sosial hadisələrə müvafiq ümumiləşdiricigöstəricilərin müəyyənləşdirilməsi və hesablanması üsullarını öyrənir, nəzəri biliklərə yiyələnməklə sərbəst tədqiqat işləri aparmaq vərdişləri eldə edirlər.	4
14	Sosial proqramlar və xidmətlər Sosial siyaseti reallaşdırmaq üçün dövlət müxtəlif proqramlar və xidmətlər tətbiq edir. Sosial proqramlar və xidmətlər əhalinin sosial müdafiəsinin vacib elemnetləridir. Burada ölkəmizdə realize onun sosial proqramlar və xidmətlər təhlil olunmuşdur	5
15	Sosial siyaset Sosial işin məqsədi əhalinin sosial rifahıdır. Rifahı təmin etmək üçün müvafiq tələblərə uyğun sosial siyaset hazırlanmalıdır. Sosial siyaset fənni sosial ədaləti izah edir, onun təmin olunması üçün atılacaq addımları eks etdirir.	5
16	Fəndlər, qruplar və ailələrlə sosial iş Sosial işçilər əhalinin müxtəlif qrupları ilə işləyir. Bu fənn onlarla işin üsullarını, müdaxilə strategiyalarını, xüsusiyətlərini özündə cəmləşdirmişdir. Sosial iş ailəni uşaqlarına sağlam inkişafı və rifahı üçün ən uğurlu yer qəbul edir və bu fənni tədris edərək ailələrin möhkəmləndirilməsi və onların problemlərinin həlli yollarından bəhs edir.	6
17	Defektologiya Defektologiya (zehni və (və ya) fiziki məhdudiyyətli uşaqların inkişafının psixofizički xüsusiyyətləri, onların təhsil və tərbiyəsi qanunlarını öyrənir.. Sosial işçilər əhalinin məhz belə həssas qrupları ilə işin təşkili ilə məşğul olurlar. Bu əhalin qrupunun sosial rifahının təmin olunması, onların problemlərinin müəyyən edilməsi və onlara müvafiq yardımın təyin edilməsi defektologiya tərefindən öyrənilir..	6
18	Sosial işdə tədqiqat metodları Bu fənn səsioloji tədqiqatın strukturunu və təşkili, onun proqramı və işçi planı, ilkin informasiyanın toplanılması metodları, empirik məlumatların emalı, təhlili və ümumiləşdirilməsi haqqında bütöv, sistemli təsəvvürə malik olmaq üçün metodoloji və metodiki bitiklərə yiyələnməyi öyrədir. Tədrisin nəticəsində tələbələr etibarlı və mötəbər empirik nəticələrin eldə edilməsi üçün tədqiqat metodologiyasının və metodikasının əsaslarını mənimseməli, bu sahədəki problemlər haqqında təsəvvürə malik olmalı, peşəkar sosial işçi-tədqiqatçının peşə vərdişlərinə yiyələnməlidirlər	9
19	Psixi sağlamlıq Bu fənn psixi sağlamlıq, onun meyarları, profilaktikası və dəsteklənməsi barədə məlumatları əhatə edir. Burada sağlam davranış nəzəriyyələri təhlil edilir. Tələbələrin müxtəlif qruplarla işləyərkən onların psixi sağlamlıq vəziyyətini müəyyən etməyi, müvafiq müdaxilə planı hazırlamağı öyrənirlər.	6

20	Azərbaycanda sosial yardım sistemi Sosial yardım anlayışı izah edilir, onun növləri və formaları barədə izah verilir. Tələbələrə Azərbaycanda tətbiq edilən yardım növləri təqdim edilir. Tələbələr müavinət və pensiyaların necə formalasdığıni, kimə təyin edildiyini və necə hesablaşdığını öyrənlər.	6
21	Qloballaşma və beynəlxalq sosial iş Bu fənn müxtəlif ölkələrin sosial siyasətini araşdırır. Müxtəlif sosial müdafiə modelləri təhlil edilir. Müxtəlif dövlətlərin sosial yardım əsnasında əməkdaşlığı, beynəlxalq rifah qanunvericiliyi və beynəlxalq təşkilatların fəaliyyəti şərh olunur. Qloballaşmanın əhalinin rifahına təsiri və onun mübət və mənfi meyilləri müəyyən edilir.	5
22	Sosial psixologiya Sosial psixologiya başqa insanların mövcudluğunun bizim fikir və düşüncələrimizə, hiss və davranışımıza necə təsir etdiyini öyrənir. Bu bilik sahəsi həm sosiologiya, həm də ümumi psixologiya ilə sıx bağlıdır. Sosial psixologiya əsasən sosial davranışı, davranışın sosial mühitdə təzahür edən xarici tərəflərini övrənsə də, bu sahənin insanların şəxsi həyatlarına tətbiq imkanları çox genişdir. Bu kurs sosial psixologiyanın – aqressiya, prososial davranış, sosial təsir, sosial "Mən", qrup prossesləri kimi əsas mövzularını əhatə edir.	6
23	Sosial pedaqogika Bu fənn təhsil və tərbiyənin sosial pedaqoji məsələlərinin, sosiallaşma prosesinin təhlili və şəxsiyyətin formalasması prosesinin intensivləşdirilməsi, kollektivin sosial-pedaqoji problemləri, xüsusilə müxtəlif inkişaf mərhələlərində tərbiyə işinin xüsusiyyətləri, ünsiyyət və asudə vaxt məsələləri, ailə tərbiyəsinin sosial-pedaqoji məsələləri, sosial tərbiyənin nəzəriyyəsi və metodikası kimi xüsusi aktuallıq kəsb edən problemlərin övrənilməsi məsələlərini izah edir. Kursun tədris olunması məqsədi - tələbələrin təlimə münasibətinin formalasmasında sosial-pedaqoji amillərin rolu; ümumi və peşə təhsilinin bəzi sosial-pedaqoji məsələləri; qrupun sosial-pedaqoji xarakteristikası və təlim prosesində pedaqoji korreksiya işinin xüsusiyyətləri; ali təhsilin sosial-pedaqoji məsələləri; tələbə müstəqil işlərinin vacibliyi; tərbiyənin sosiologiyası və sosial pedaqogikada tərbiyə məsələləri; sosial tərbiyənin istiqamətləri: problemlər və vəzifələr; uşaqların tipologiyası; sosial tərbiyə məsələləri və onun idarə olunması; sosial tərbiyə prosesinin optimallaşdırılması: dolayı təsir vasitələri və s. kimi məsələlərin övrənilmesidir.	5
24	Keys menecment Sosial işdə keys menecment peşəkar sosial işçinin, lazım olduqda, kliyentin və onun ailəsinin ehtiyaclarını qiymətləndirməsi və əlaqələndirməsi, izləməsi, qiymətləndirməsi və müvəkkilik etdiyi xidmət təqdim etmə üsuludur. Peşəkar sosial işçi keys menecmentin əsas təminatçısıdır. Sosial işdə keys menecment digər sahələrdən fərqli olaraq, fərdi kliyentinbiopsixososial vəziyyətinə, həm də işin idarə olunduğu sosial sistemin vəziyyətinə aiddir. Sosial işdə keys menecment həm mikro, həm də makro xarakterlidir: müdaxilə həm kliyent, həm də sistem səviyyəsində baş verir. Sosial işcidiən kliyent ilə terapevtik əlaqəni inkişaf etdirməsi və davam etdirməsini tələb edir, bu da kliyenti lazımı xidmətlər, resurslar və imkanlar ilə təmin edən sistemlərlə əlaqələndirməni əhatə edir.	6

25	Sosial işdə idarəetmə İnsanlara xidmət təşkilatlarında inzibati və idarəetmə vəzifəleri çox vaxt üst-üstə düşür və hər iki sahədən də bacarıq tələb olunur və buna görə də hər bir konsepsiyanın nədən qaynaqlandığını aydın şəkildə anlamaq vacibdir. Burada sosial iş menecerləri və idarəcilərinin əsas rolu və məsuliyyətləri haqqında geniş məlumat təqdim edilmişdir. Sosial agentliklərin idarəedilməsi, onların fəaliyyətinin tənzimlənməsi qaydaları və yolları şərh edilir.	5
26	Mülki müdafiə Bu fənn Azərbaycan Respublikasının fövqəladə halların idarə olunması, fövqəladə halların xarakteristikasını, fövqəladə hallardan əsas müdafiə üsullarını və vasitələri, fövqəladə hallar zamanı yaranmış şəraitinin qiymətləndirməsi, özünə və digər şəxslərə yardım etməyi, istehsalat proseslərində mülki müdafiə planının hazırlanması kimi məsələlərin həllərini əhatədir.	3
27–34	Ali təhsil müəssisəsi tərefindən təyin edilən fənlər	60
	Təcrübə və Buraxılış işi	
35	Təcrübə	30
	CƏMI AKTS	240

4. Tədris və öyrənmə

- Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil programında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.
- Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, universitetin vəb səhifəsində, programın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.
- Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi universitetin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlüyanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakılari nümunə olaraq göstərmək olar:
  - mühazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
  - təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
  - müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
  - layihələr;
  - problemlərə əsaslanan tədris;
  - sahə işləri;
  - rol oyunları;
  - hesabatlar;
  - qrup qiymətləndirməsi;
  - ekspert metodu;
  - video və audio konfrans texnologiyaları;
  - video və audio mühazirələr;
  - distant təhsil;
  - simulyasiyalar;
  - və s.

- 4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.
- 4.6. Təhsil programı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

- 5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçüle bilinsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitoring etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğuunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalasdırılmasının yaradılmasına yardım etməlidir.
- 5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq olmalıdır (məsələn, universitetin vəb səhifəsində, proqramın broşurlarında və s.).
- 5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə bilecək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:
  - yazılı tapşırıqlar;
  - bilik və bacarıqlara dair testlər, kompyuter əsasılı testlər;
  - şifahi təqdimatlar;
  - sorğular;
  - açıq müzakirələr;
  - praktika hesabatları, sahə işləri hesabatları;
  - praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
  - layihə işlərinə dair hesabatlar;
  - portfolionun qiymətləndirilməsi;
  - frontal sorğu;
  - qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə;
  - və s.

Qeyd: sadalanan üsullar fənnin spesifikasiyasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.

- 5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdır.
- 5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.
- 5.7. Akademik etika təhsil prosesində önemli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riyət etmək, plagiarizm problemini anlamaq öyrədilir. Onlar intellektual əməyinəqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdır.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 6.1. Təhsil programının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ilə təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.
- 6.2. Təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə eks olunmalıdır.
- 6.3. Təhsil Programının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 7.1. Təhsil Programının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir:
  - sosial iş təhsili programının tədrisi, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisələrinin spesifik infrastruktura malik olmasını zəruri edir. İlk növbədə sosial iş təhsilini həyata keçirən təhsil müəssisələrində sosial iş ixtisasının xarakterinə uyğun olaraq dərslərin xüsusi keys nümunələri ilə izahı üçün müxtəlif dərs formalarından istifadənin əlcətanlığını təmin etmək məqsədilə proyektorlu auditoriyaların olmasını zəruri edir.
  - sosial iş təhsilini həyata keçirən təhsil müəssisələrində bu sahə üzrə təhsil alan tələbələrin sosial tədqiqat bacarıqlarını mənimseməsi, müvafiq vərdişlərə yiyələnmələri üçün sosial tədqiqatın nəticələrinin təhlili və ölçmənin düzgün aparılması yollarını öyrətmək məqsədilə təkmil sosial tədqiqat laboratoriyasına ehtiyac var.
  - sosial tədqiqat nəticələrini emal etmək üçün kompyuterlərlə təchiz edilmiş xüsusi auditoriyalar təmin olunmalıdır.
  - sosial iş təhsili zamanı sahə təcrübəsinin əhəmiyyətini nəzərə alaraq müvafiq ixtisas üzrə təhsil təqdim edən təhsil müəssisələri və sosial xidmət göstərən müəssisələrin əməkdaşlığı, onların maddi-texniki bazasının istifadə dövriyyəsinə cəlb olunması zəruridir.
- 7.2. Ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və/və ya digər müvafiq təşkilatlardan gələn şəxslər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Təcrübə

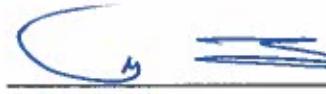
- 8.1. Təcrübə tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önemlidir.
- 8.2. Təcrübə özəl şirkətdə, dövlət müəssisəsində, tədqiqat laboratoriyasında (eləcə də universitet, AMEA, özəl yerli, yaxud beynəlxalq təşkilat və şirkətlər və s.) təşkil oluna bilər.
- 8.3. Təcrübədən önce ali təhsil müəssisəsivətəcrübə təşkil olunacaq şirkət/müəssisə/laboratoriya müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğundigər şirkət/müəssisə, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbələrin hüquq və öhdəlikləri və digər zəruri təfərruatlar eks olunur.
- 8.4. Təcrübənin qiymətləndirilməsi tələbənin keçdiyi təcrübə haqqında hazırladığı hesabatın komissiya qarşısında təqdimatı əsasında aparılır. Komissiya tələbənin təcrübə keçdiyi şirkət/müəssisə və təhsil aldığı fakültənin mütəxəssislərinin iştirakı ilə formallaşır.

9. Məşgulluq və ömürboyu təhsil

- 9.1. "Sosial iş" ixtisası üzrə Təhsil Proqramın məzunları Əmək və əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və onun yerli strukturlarında, QHT sektorunda, "DOST" mərkəzində, yerli icra Hakimiyyəti orqanlarında, Səhiyyə sistemində, AR məqrasiya idarəesində, bələdiyyə sistemində işləyə bilərlər.
- 9.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşgulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz vəb səhifəsində yerləşdirməlidir.
- 9.3. "Sosial iş" ixtisası üzrə Həyat fəaliyyətinin müxtəlif sahələrində sosial iş, Gənclərlə sosial iş, Magistr proqramlarında təhsilini davam etdirə bilər.
- 9.4. Təhsil müddətində eldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

RAZILAŞDIRILMIŞDIR:

Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini,
Elm, ali və orta ixtisas təhsil şöbəsinin
müdiri

Rəqub Piriyev

"28" 08 2020-ci il

Səhiyyə, rifah və xidmət, Əsas (baza ali) tibb təhsili ixtisasları ixtisaslar qrupu üzrə Dövlət Təhsil Proqramlarını hazırlayan işçi qrupun sədri

prof. Gəray Gəraybəyli

"27" 08 2020-ci il

Təhsil Proqramı və fənlər üzrə təlim nəticələri

Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramı və hər fənnüzrəgözləniləntəlimnəticələrini müəyyən etməlidir. Aşağıdakı cədvəllərdə ən azı 6 təlim nəticəsəsədalənmalıdır (*Təhsil Proqramı və hər fənn üzrə ayrılıqla*)

Təhsil Proqramının təlim nəticələri (PTN)
PTN 1 – İxtisas üzrə Azərbaycan və xarici dillərdə işgüzar və akademik kommunikasiya yaradır, məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən edir, müvafiq məlumatı təhlil edir, ümumiləşdirir və tədqim edir, sahə və laboratoriya şəraitində aparılan tədqiqatlardan əldə edilmiş nəticələrin işlənilməsi və təqdim olunmasını həyata keçirir
PTN 2 – Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli bilikləri, dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətlərini, beynəlxalq arenada Azərbaycan dövlətinin maraqlarını qorumaq qabiliyyətinə malik olduğunu nümayiş etdirir
PTN 3 – Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyəti, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmanı, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığını, bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığını nümayiş etdirir
PTN 4 – Müxtəlif hadisələrin izah olunmasında, tədqiq edilməsində, sosial işin müvafiq istiqamətləri üzrə nəzəri biliklərə əsaslanaraq, müasir yanaşmaları və metodları tətbiq edir
PTN 5 – Kliyentlərlə müvafiq sosial iş prosesinin təşkili haqqında müasir bilikləri nümayiş etdirir
PTN 6 – Sosial problemlərin təsnifatı, yaratdığı fəsadlar, onların həlli üzrə təkliflər təqdim edə bilir.
PTN 7 – Sosial problemləri tədqiq edə, onların arasında olan əlaqəni aşkara edə, tədqiqatın nəticələrini ümumiləşdire bilir
PTN 8 – Peşəkar standart və nromalara, beynəlxalq sosial iş etik kodeks əsasında fəaliyyət göstərir
PTN 9 – Yeni ideyaları irəli sürür, fundamental problemləri üzə çıxarır, tədqiqatın vəzifələri və metodlarını müəyyən edir, (müşahidə, qeydə alınma, identifikasiya, müqayisəli təhlil, təsnifləşdirmə, sosial həsas vəziyyətini müəyyən etmək və s. metodları) tətbiq edir.
PTN 10 – Fövqəladə hallar zamanı mülki müdafiə üzrə maarifləndirmə, fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması yollarının təşkili və həyata keçirilməsi haqqında bilikləri nümayiş etdirir, fərdi və kollektiv mühafizə vasitələrindən istifadə edir

“Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

- FTN 1 - Azərbaycantarixinə dair faktlarlaşdırılmışdır
FTN 2 - Müasirdünyada Azərbaycandövlətinin yeri və rolunu sistemləşdirir
FTN 3 - Azərbaycanın müasirdövlətçilik nəvelərinin yaranması, formallaşması və inkişafına dair təqdimatlar hazırlayırlar
FTN 4 - Müasir Azərbaycandövlətçiliyinin formallaşmasından siyasi mədəniyyətin rolunu təhlil edir
FTN 5 - Müasir Azərbaycandövlətçiliyinin formallaşmasından iqtisadi mədəniyyətin rolunu təhlil edir
FTN 6 - Müasir Azərbaycandövlətçiliyinin formallaşmasından mədəni mədəniyyətin rolunu şərhdir

“Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

- FTN 1 - Azərbaycan dilində ixtisas üzrə elmi məlumatları təhlil edir
FTN 2 - Azərbaycan dilində ixtisas üzrə yazılı təqdimatlar hazırlayırlar
FTN 3 - Azərbaycan dilində ixtisas üzrə şifahi təqdimatlar hazırlayırlar
FTN 4 - Azərbaycan dilində akademik natiqlik bacarığını nümayiş etdirir
FTN 5 - Azərbaycan dilində yazılı şəkildə işgüzar kommunikasiya yaradır
FTN 6 - Azərbaycandılində şifahi şəkildə işgüzar kommunikasiya yaradır

“Xarici dilde işgüzar və akademik kommunikasiya” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

- FTN 1 - İxtisası üzrə xarici dillərdən birində oxuduğu elmi məqalənin xülasəsini hazırlayırlar
FTN 2 - İxtisası üzrə oxuduğu elmi məqalələri xarici dillərdən birində təhlil edir
FTN 3 - İxtisası üzrə elmi məlumatları xarici dillərdən birində şifahi ifadə edir
FTN 4 - İxtisası üzrə xarici dillərdən birində yazılı təqdimatlar hazırlayırlar
FTN 5 - Xarici dillərdən birində yazılı şəkildə işgüzar kommunikasiya yaradır
FTN 6 - Xarici dillərdən birində şifahi şəkildə işgüzar kommunikasiya yaradır

“Sosial işə giriş” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

- FTN 1 - Sosial işin ilkin anlayışlarını, kateqoriyalarını, prinsiplərini bilir
FTN 2 - İxtisasın mahiyyətini izah edir
FTN 3 - İxtisasın məqsəd və vəzifələrini dərk edir
FTN 4 - İxtisasın yaranması və formallaşması tarixi ilə bağlı bilgiləri mənimseməmişdir
FTN 5 - Sosial işin peşə istiqamətlərini müəyyən edə bilir
FTN 6 - Sosial işçinin fəaliyyət istiqamətlərinə bələddir

“Sosial işdə etik prinsiplər” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

- FTN 1 - Sosial işin dəyərlərini izah edir
FTN 2 - Peşəkar sosial işçinin bacarıqlarını mənimseməmişdir

FTN 3 – Peşəkarın cəmiyyət, şəxslər və peşə qarşısında öhdəliklərini bilir
FTN 4 – Sosial xidmət sferasında yaranan etik dilemmalar və problemlərin öhdəsindən gələ bilir
FTN 5 –Peşə standartları və etik kodeksə uyğun fəaliyyət göstərmək vərdişlərini əldə edir
FTN 6 – sosial işçi-kliyent münasibətlərinə müvafiq tələblərə bələddir
“Sosial işin nəzəriyyə və təcrübəsi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 – fəaliyyətində elmi əsaslara dəlalət edir
FTN 2 – insan davranışının səbəblərini müəyyənləşdirə və şərh edə bilir
FTN 3 – konkret problemlərlə işləyərkən tətbiq olunan yardım modellərini tətbiq edə bilir
FTN 4 – ixtisas üzrə fərqli nəzəriyyələri mənimşəmişdir və onları təhlil edə bilir
FTN 5 – nəzəriyyə və təcrübəni əlaqələndirə bilir.
FTN 6 – müvafiq nəzəriyyələri təcrübəyə tətbiq edə bilir.

“Sosial proqramlar və xidmətlər” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 – ölkənin sosial müdafiə sisteminin tərkib hissələrini tanır
FTN 2 – Sosialproqramınnaolduğuunubilir
FTN 3 – Sosial proqramların hazırlanmasınınxüsusuiyyətləriilətanışdır
FTN 4 – Sosial xidmətlərin kimə hansı meyarlarla təqdim edildiyini bilir
FTN 5 – Respublikanın sosial xidmət müəsisiələri və onların fəaliyyətini bilir
FTN 6 – sosial proqram və xidmətlər sahəsində beynəlxalq təcrübəni mənimşəmişdir

“Sosial siyaset” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1- Dövlətin Sosial siyasetinin necə hazırladığını bilir
FTN 2- Sosial siyasetə təsir edən amillerdən xəbərdardır
FTN 3- Müxtəlif sosial siyaset modelləri ilə tanışdır
FTN 4- sosial siyasetin tərkib hissələri ilə tanışdır
FTN 5- sosial dövlət konsepsiyasını mənimşəmişdir
FTN 6-sosial siyaset üzrə normativ hüquqi bazaya bələddir

“Fəndlər, qruplar və ailələrlə sosial iş” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 – Mikro sosial işin xüsusiyyətlərinə yiylənmişdir
FTN 2 –icmalarla sosial iş vərdişləri əldə etmişdir
FTN 3 –müxtəlif risk qruplarını fərqləndirir və onlarla işləməyi bacarıır
FTN 4 –terapevtik qrupları fasilitasiya edir
FTN 5 –ailə böhranları zamanı müdaxilə strategiyasını hazırlamağı bacarıır
FTN 6 –ailə problemlərini mediasiya çərçivəsində tənzimləməyi bacarıır
“Sosial işdə tədqiqat metodları” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 - Sosial hadisələr arasında korrelyasiya əlaqələrini müəyyən edə bilir
FTN 2 – Sosial tədqiqatın metodlarını mənimşəyir
FTN 3 – Sosial problemlərə təsir edəcək amilləri, onun həlli yollarını aşkar edə bilir
FTN 4 – Cəmiyyətdə olan dinamika ilə bağlı proqnoz verə bilir

FTN 5 – Tədqiqat əsasında yeni nəzəriyyənin formallaşmasına töhfə verəbilir

FTN 6 – Sosial məlumatların ölçülməsini və onların təhlil üsullarını bilir

“Azərabaycanda sosial yardım sistemi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1- sosial yardım sistemini təşkil edən tərkib hissələri ilə tanışdır.

FTN 2- müxtəlif sosial yardım formalarının təyini və hesablanması qaydasını bilir

FTN 3-dünya sosial yardım modellərini müqayisəli təhlil edir

FTN 4- Azərbaycanda sosial yardımla bağlı hüquqi bazanı mənimsemmişdir

FTN 5-sosial yardım sistemində təsir edən amilləri müəyyən edə bilir

FTN 6- Sosial yardım növlərini, formalarını bilir.

“Defektologiya” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 –defektologianın elm kimi mahiyyəti, predmeti və prinsiplərinii bilir

FTN 2 – Defektologianın metodları ilə tanışdır, təcrübədə tətbiq edə bilir

FTN 3 –Psixofizioloji inkişaf xüsusiyyətləri barədə məlumatlıdır

FTN 4 – surdopedaqogika, tiflopedaqogika, loqopediyanın spesifikasını bilir

FTN 5 – məhdudiyyəti olan uşaqlarla iş bacarıqlarına malikdir

FTN 6 – defektologiya ilə müvafiq sosial xidməti əlaqələndirə bilər

“Keys menecment” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 – İlkin qiymətləndirməni aparmağı bacarır

FTN 2 – Müdaxilənin bütün mərhələlərini mənimsemmişdir

FTN 3 – Fərdi müdaxilə və qayğı planını hazırlaya bilir

FTN 4 – Keysləri idarə etməyi bacarır

FTN 5 –praktik sosial iş vərdişlərini bilir

FTN 6 –sosial müvəkkiliyi və qeydiyyatı aparmağı bacarır

“Qloballaşma və beynəlxalq sosial iş” fənni üzrə təlim nəticələri” (FTN)

FTN 1 – Beynəlxalq sosial iş təcrübəsi ilə tanışdır

FTN 2 – qloballaşmanın sosial işə təsirini şərh edir

FTN 3 – Beynəlxalq sosial iş standart və normalarını bilir

FTN 4 – əhalinin müxtəlif qruplarınının sosial müdafiəsilə bağlı beynəlxalq öhdəliklər və konvensiyalarla tanışdır

FTN 5 – global problemlərin sosial işçərçivəsində həlli və bu istiqamətdə dəməkdaşlıq istiqamətlərinin bilinir

FTN 6 – Sosial müdafiəni həyata keçirən beynəlxalq təşkilatların missiya və fəaliyyət istiqamətləri ilə tanışdır

“Sosial işdə idarəetmə” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 – Sosial yardım agentliyini idarəedilməsi prinsip, qayda və metodlarını bilir

FTN 2 –idarəetmədərikslərin qiyəmətləndirilməsi və onların idarəedilməsini bacarır
FTN 3 –Sosial iş həyata keçirən QHT-nin fəaliyyətini tənzimləyə və idarə edə bilir
FTN 4 –Sosial layihələrin idarə edilməsi və realizəsini bacarır
FTN 5 –sosial problemlərin fasilitasiyasını həyata keçirir
FTN 6 –Supervayzer rolunu dərk edir, superviziya edilənlərin fəaliyyətinə nəzarət edir, onu qiymətləndirir və düzgün superviziya prosesi təşkil edir

“Mülki müdafiə” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 – Mülki müdafiənin əsasları, qüvvə və vasitələrini bilməlidir.
FTN 2 – Fövqəladə hallar və onların xarakteristikalarını bilməlidir.
FTN 3 – Fövqəladə hallarda əhalinin mühafizəsi, əhalinin mülki müdafiə üzrə maarifləndirilməsi haqqında biliklərə yiyələnməlidir.
FTN 4 – Fərdi və kollektiv mühafizə vasitələrindən istifadə etməyi bacarmalıdır.
FTN 5 – Fövqəladə hallarda sənaye obyektlərinin işinin dayanıqlığının əsaslarını və qiymətləndirməsini bilməlidir.
FTN 6 – Fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması yollarının təşkili və həyata keçirilməsi haqqında biliyə malik olmalıdır.

“Sosial işdə riyazi metodlar” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 – Sosial məlumatların ölçülüməsində riyazi metodları tətbiq edə bilir
FTN 2 – sosial məlumatların kodlaşdırılması və ifadəsində riyazi metodlardan istifadə edə bilir
FTN 3 – sosial proqnozlaşdırımda riyazi metodları tətbiq edə bilir
FTN 4 – tədqiqatın nəticələrini riyazi üsulla emal edə bilir
FTN 5 – sosial məlumatların əyani təhlilini həyata keçirmək üçün riyazi üsullardan istifadə edə bilir
FTN 6 – istifadə olunan metodların düzgünlüyünü və əsaslılığını isbat edə bilir

“Sosial statistika” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 – sosial problemlərin müxtəlifliyini və çətin həyat şəraitini nəzərə alaraq qiymətləndirməni apara bilir
FTN 2 – sosial xidmətlərin keyfiyyət qiymətləndirməsi və ölçü vərdişlərini bilir
FTN 3 – informasiyanı işlənməsində müasir axtarış sistemlərindən istifadə edə bilir
FTN 4 – informasiyanın təngidi qiymətləndirmə metodikasını bilir
FTN 5 – Hadisələrin sosial statistikanı normativlərə uyğun tərtib edə bilir
FTN 6 – sosial xidmət statistikasını hazırlaya bilir

“Neyrobiologiya” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 - başbeyin və sinirsisteminin fəaliyyət prinsiplərinin bilir
FTN 2 – beyin və sinirsistemi fəaliyyətinin davranışla əlaqəsibaradəməlumatlıdır
FTN 3 – psixipozuntular və beynizədələri arasındakı əlaqə qənim müyyən edə bilir
FTN 4 – genlərin sinirsisteminə və onun işi şəhəfəsirlərinə bələddir
FTN 5 - yaşla əlaqədar olaraq beynini işlədikdə iyi işliliklərlə əlaqəli problemləri təhlil edir
FTN 6 - qərarqəbulunun neyrobiologiya əsaslarının önemini nəmimsəmişdir

“Informatika” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 – Müxtəlif qovluqlarda, axtarış sistemlərində, iyerarxik strukturlarda məlumat axtarmağı bacarır
FTN 2 – Müxtəlif cihazlarla işləmə bacarıqlarını mənimsəmişdir
FTN 3 – Məlumatı müxtəlif şəkillərdə təqdim edə bilir
FTN 4 – İnformasiyanı elektron formata keçirə bilir, onun üzərində işləmə qabiliyyətləri formalasmışdır
FTN 5 – müxtəlif sənədlərlə işləyərkən informasiya və telekommunikasiya texnologiyalarını tətbiq etmək bacarır
FTN 6 – ixtisasla bağlı tədqiqatların nəticələrini emal etmək sərisəsinə malik olmaq üçün informasiya texnologiyaları barədə təməl biliklərə sahibdir

Əlavə 2

Fənlərin və Təhsil Proqramının təlim nəticələrinin matrisi

Blokun adı	Fənlərin adı	Programın təlim nəticələri									
		PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6	PTN 7	PTN 8	PTN 9	PTN 10
Humanitar fənlər	Azərbaycanın tarixi		X								
	Azərbaycan dilində işgüzər və akademik kommunikasiya	X									
	Xarici dildə işgüzər və akademik kommunikasiya	X									
Seçmə fənn	Müasir təbiətşünaslıq konsepsiyası			X							
	Müasir dövrün sosial problemləri						X				
	Genderə giriş									X	
	Multikulturalizmə giriş		X			X					
	Fəlsəfə				X	X	X				X
	Məntiq							X			X
Seçmə fənn	Politologiya	X									
	Iqtisadiyyat		X								
	AR Konstitusi. və hüququn əsasları		X								
	İnsan hüquqları		X								
İxtisas fənləri	Sosial işdə riyazi metodlar							X			
	İnformatika										X
	Sosiologiya					X	X	X			
	Psixologiya						X	X			
	Neyrobiologiya					X					
	Sosial işə giriş		X	X							X

	<i>Sosial iş təcrübəsində etik prinsiplər</i>		X		X			X
	<i>Sosial işin nəzəriyyəsi və təcrübəsi</i>		X	X	X	X	X	X
	<i>Sosial statistika</i>						X	
	<i>Sosial proqramlar və xidmətlər</i>				X	X		X
	<i>Sosial siyaset</i>	X			X	X		
	<i>Fəndlər, qruplar və ailələrlə sosial iş</i>				X	X		
	<i>Defektologiya</i>				X		X	
	<i>Sosial işdə tədqiqat metodları</i>		X		X	X		
	<i>Psixi sağlamlıq</i>				X	X		
	<i>Azərbaycanda sosial yardım sistemi</i>	X				X		
	<i>Qloballaşma və beynəlxalq sosial iş</i>						X	X
	<i>Sosial psixologiya</i>				X	X	X	X
	<i>Sosial pedaqogika</i>		X					X
	<i>Keys menecment</i>		X	X	X			X
	<i>Sosial işdə idarəetmə</i>	X			X		X	
	<i>Mülkimüdafia</i>							X
	<i>Seçmə fənlər</i>			X	X	X	X	X
	<i>Təcrübə</i>	X	X					X